

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ШЛЯХИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.877.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 218-ЕП-Д23
спеціальності 051 «Економіка»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

Юрій ЦУКАНОВ

(підпис)

Керівник: професор, д-р. екон. наук
Наталія КАЛИЧЕВА

Рецензент: доцент, канд. екон. наук
Олена СЕМЕНЦОВА

2025

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

_____ Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
Цуканову Юрію Миколайовичу**

1 Тема «Шляхи управління ризиками підприємства малого бізнесу»

керівник Каличева Наталія Євгеніївна, д-р екон. наук, професор

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 24/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2024 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2024 рр.

Звіт з праці ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух основних засобів ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2024 рр.

Звіт про рух грошових коштів ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2024 рр.

Науково-методична література

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні основи управління ризиками при здійсненні господарської діяльності підприємствами малого бізнесу

2 Аналіз виробничо-господарської діяльності малого підприємства

3 Удосконалення системи управління комерційними ризиками підприємства

5 Перелік графічного матеріалу

1 Мета, об'єкт та предмет дослідження

2 Класифікація ризиків, які виникають під час підприємницької діяльності

3 Безперервний процес управління бізнес-ризиками

4 Алгоритм комплексної системи оцінки ризиків

5 Процедура аналізу ризиків

6 Місце економіки України серед європейських країн

7 Класифікація ризиків малих підприємств

8 Статистика діяльності малих підприємств у 2022-2024 роках

9-10 Аналіз господарської діяльності ФОП «Маковоз Ю.О.» за 2019-2024 роки

11 Типологія методів управління ризиками

12 Матриця вибору типу методу управління комерційним ризиком на підприємствах малого бізнесу

13 Методи управління комерційним ризиком відповідно до факторів ризику

14 Структурно-логічна модель процесу прийняття управлінського рішення щодо вибору методів управління комерційними ризиками на підприємстві

15 Обґрунтування вибору методів управління комерційними ризиками ФОП «Маковоз Ю.О.»

16 Основні переваги інтегрованих систем управління комерційними ризиками

17 Рекомендований формат паспорта комерційного ризику для підприємств малого бізнесу

18 – 20 Паспорт ідентифікованих комерційних ризиків ФОП «Маковоз Ю.О.»

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні основи управління ризиками при здійсненні господарської діяльності підприємствами малого бізнесу	22.10.2024	викон.
2 Аналіз виробничо-господарської діяльності малого підприємства	01.11.2024	викон.
3 Удосконалення системи управління комерційними ризиками підприємства»	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент Юрій ЦУКАНОВ

Керівник Наталія КАЛИЧЕВА

Зміст

Вступ	5
1 Теоретичні основи управління ризиками при здійсненні господарської діяльності підприємствами малого бізнесу	9
1.1 Вплив бізнес-ризиків на сталий розвиток підприємства	9
1.2 Методи оцінки та управління ризиками	16
1.3 Ризики малого бізнесу в Україні	29
Висновки до розділу 1	37
2 Аналіз виробничо-господарської діяльності малого підприємства	40
2.1 Проблеми малого бізнесу в сучасних умовах	40
2.2 Загальна характеристика підприємства	55
2.3 Аналіз використання основних виробничих фондів	56
2.4 Аналіз продуктивності праці і заробітної плати	60
2.5 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства	63
Висновки до розділу 2	68
3 Удосконалення системи управління комерційними ризиками підприємства	70
3.1 Методи управління комерційними ризиками підприємства	70
3.2 Розробка управлінських рішень щодо вибору методів управління комерційними ризиками підприємств	75
3.3 Інтегровані системи управління комерційними ризиками	86
Висновки до розділу 3	97
Висновки	100
Список використаних джерел	103

					<i>МРЕ. 877.01.06 ПЗ</i>			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Шляхи управління ризиками підприємства малого бізнесу	Літ.	Арк.	Аркуші
Розроб.		Цуканов						
Перевір.		Каличева					4	111
Рецензент						4		
Н. Контр.		Назаренко		06.01.25		<i>УкрДУЗТ</i>		
Затверд.		Дикань						

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 20 слайдів презентації, 111 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 16 рисунків, 18 таблиць, 93 літературні джерела.

Ключові слова: МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА, БІЗНЕС-РИЗИКИ, УПРАВЛІННЯ, ЗМІНИ, УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ, МЕТОДИ, УПРАВЛІНСЬКУ РІШЕННЯ.

Об'єктом дослідження є процес управління ризиками підприємства малого бізнесу.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних, методичних та практичних аспектів управління ризиками малих підприємств.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні основи та положення щодо особливостей управління ризиками у діяльності малих підприємств через ідентифікацію та аналіз ключових аспектів, зниження ризиків в умовах сучасної української економіки.

Удосконалено систему управління комерційними ризиками підприємства малого бізнесу.

Розроблено управлінські рішення щодо вибору методів управління комерційними ризиками підприємств.

Визначено напрями удосконалення системи управління ризиками підприємства шляхом застосування інтегрованих систем управління комерційними ризиками.

ABSTRACT

This qualification work includes 20 presentation slides, 111 sheets of explanatory notes in A4 format, including 16 figures, 18 tables, 93 literary sources.

Keywords: SMALL ENTERPRISES, BUSINESS RISKS, MANAGEMENT, CHANGES, IMPROVEMENT OF THE COMMERCIAL RISK MANAGEMENT SYSTEM, METHODS, MANAGEMENT DECISION.

The object of the study is the risk management process of a small business enterprise.

The purpose of the study is to generalize the theoretical, methodological and practical aspects of risk management of small enterprises.

The qualification work substantiates the theoretical foundations and provisions on the features of risk management in the activities of small enterprises through the identification and analysis of key aspects, risk reduction in the conditions of the modern Ukrainian economy.

The system of commercial risk management of a small business enterprise has improved.

Management decisions have developed regarding the choice of methods for managing commercial risks of enterprises.

Directions for improving the enterprise risk management system through the use of integrated commercial risk management systems have been identified.

Список використаних джерел

1 Господарський Кодекс України.: [офіц. текст станом на 02.08.2017 р. зі змінами та доп.]. закон України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

2 Про електронну комерцію: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text>

3 Про господарські товариства: закон України: офіц. текст: станом на 19 лют. 2004 р. К.: Парламентське видавництво, 2005. 64 с.

4 7820 компаній переїхали по Україні від початку повномасштабного вторгнення. Опендатабот. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/relocation-in-war-2>

5 Американська торговельна палата. URL: <https://chamber.ua/ua>

6 Аналітика реєстрації нового бізнесу в Україні 2020–2022 рр. URL: <https://cid.center/e-map/>

7 Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень: монографія / Паянок Т.М., Лаговський В.В., Краєвський В.М. та ін.. К.: ЦП "Компринт", 2019. 426 с.

8 Бізнес. Дія. URL: https://business.diia.gov.ua/uploads/7/38040-nres_january_2023_final_ua_compressed.pdf

9 Васильців Т.Г., Іляш О.І., Міценко Н.Г. Економіка малого підприємства: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук Т.Г. Васильціва. К.: Знання, 2013. С. 396-398.

10 Грищенко І.М., Ковтун Т.Ю. Державна підтримка бізнесу у воєнний час. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 33 (72) № 2. 2022. С. 29–36.

11 Державна служба статистики України : сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

12 Дикань В.Л., Кірдіна О.Г. Сутнісні аспекти конкурентоспроможності національної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009.

№ 28. С. 13-20.

13 Дикань В. Л. Національна модель індустріального розвитку країни: організаційно управлінський аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 81-82. С. 11-34.

14 Дикань В. Л. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань та ін.; за ред. В. Л. Дикань. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.

15 Дикань В. Л., Воловельська І. В. Інноваційні стратегії підприємств: проблеми, шляхи вирішення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 9–17.

16 Дикань В. Л., Воловельська І. В., Маковоз О. В. Економічна безпека підприємства: навч. Посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2011. 243 с.

17 Дикань В. Л., Єлагін Ю. В., Сухорукова Т. Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту: підручник. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 275 с.

18 Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир Т. Я. Економічний аналіз ефективності діяльності залізниці: навчальний посібник. Харків, 2004. 161 с.

19 Дикань В. Л., Корінь М. В. Державне регулювання промислового розвитку України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 9-19.

20 Дикань В. Л., Маслова В.О. Організація виробництва: навчальний посібник. Харків, УкрДАЗТ, 2013. 422 с.

21 Дикань В. Л., Токмакова І. В. Розвиток еколого-економічного управління на підприємствах України в умовах євроінтеграції : монографія. Харків : УкрДАЗТ, 2008. 150 с.

22 Дикань В., Фролова Н. Напрями та інструменти державної підтримки розвитку малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-56>.

23 Дикань В.Л., Островерх Г.Є. Удосконалення механізмів державного управління розвитком залізничної галузі України у євроінтеграційному просторі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 11–19.

24 Дикань В.Л., Толстова А.В. Розвиток економіки України на основі принципу рівноправності відносин держави, бізнесу та суспільства. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 63. С. 9-19.

25 Дикань О. В., Косінцева П. Ю. Потенціал цифровізації підприємств як основа розвитку людського капіталу. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2023. № 83. С. 29-36.

26 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 1. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 55 с.

27 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 2. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 45 с.

28 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 3. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 49 с.

29 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 4. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 50 с.

30 Іваницька С.Б., Ушакова Ю.С. Стан і тенденції розвитку підприємництва в Україні в сучасних умовах. Інфраструктура ринку. 2019. №27. С. 153-160. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/26.pdf

31 Каличева Н. Є. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в сучасній світовій економічній системі. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 4 (40). С. 117 – 120.

32 Каличева Н. Є., Бохан С. Є. Напрями забезпечення ефективного розвитку промислових підприємств в сучасних умовах. *Науковий огляд*. 2017. Вип. 5 (37). С. 5 – 15.

33 Каличева Н.Є. Державне регулювання, як фактор забезпечення ефективного функціонування національної транспортної системи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2018. Вип. 31. С. 27-31.

34 Каличева Н.Є. Забезпечення ефективного розвитку залізничного транспорту через оновлення основних фондів колійного господарства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2011. № 33. С. 45-49

35 Каличева Н.Є., Голубєва А., Міненко О. Економічні аспекти забезпечення якості продукції на стадії проєктування. *Молодий вчений*. 2022. № 10 (110) жовтень. С.45-48. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-10>.

36 Каличева Н.Є., Копачевська Ю.А. Вплив логістики на розвиток підприємств малого бізнесу в сучасних умовах господарювання. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 20. Ч. 2. С. 11-14.

37 Каличева Н.Є., Маковоз О.В., Цуканов Ю.М. Малі підприємства у воєнний час: виклики та напрями підтримки. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2024. №4(89). С. URL: <https://www.daemmt.odesa.ua/index.php/daemmt/article/view/549>

38Каличева Н.Є., Чорнобровка І.В. Обґрунтування підходів щодо державного регулювання економічних систем. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021/2022. № 76-77. С. 12-17.

39Кизим М.О. Промислова політика та кластеризація економіки України. Х.: «ІНЖЕК», 2011. - 304 с.

40 Ковальчук Н., Калугарь А. Виклики для підприємств України в умовах війни з росією. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-57>.

41 Кривов'язюк І. Державна підтримка розвитку підприємництва в Україні під час дії воєнного стану. Проблеми раціонального використання соціально-економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового потенціалу України та її регіонів : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 червня 2022 року). Луцьк: Друкарня «Волиньполіграф». С. 138–139.

42Кушнір І. Функціональний аспект державного регулювання економіки. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 8. С. 157–160.

43Лебьодкін К.С. Державна підтримка суб'єктів господарювання малого бізнесу. *Економічна теорія та право*. 2016. № 2. С. 183-194.

44Малий бізнес: стійкість та компенсаторні можливості : монографія / Г. В. Козаченко, А. Е. Воронкова, В. Ю. Медяник, В. В. Назарова. К. : Лібра, 2003. 328 с.

45Маркович І.Б., Струтинська І.В. Передумови та особливості зміни вимог до характеру ведення бізнесу в епоху цифровізації глобальної економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 105—109.

46Мірошник Р.О., Прокоп'єва У.О. Розвиток малого і середнього бізнесу в Україні: проблеми і перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». 2020. Т. 4. № 1. С. 63-71.

47Місце України в Глобальному інноваційному індексі 2024. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine>

48 Мусятовська О.С. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. *Економіка та держава*. 2018. №12.С.68-73.

49На Буковині майже на третину зменшилась кількість релокованих підприємств. Укрінформ. 2024. 31 січ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3820445-na-bukovini-majze-na-tr...>

50Обруч Г.В., Іванюта Б.Л., Журавльов К.В. Проблеми і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 53—62.

51 Опендабот. Фопономіка. URL: <https://opendatabot.ua/analytics?theme>

52Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua>

53Опитування Американської торговельної палати в Україні та Сіті Україна. Ведення бізнесу в воєнній Україні. Вересень 2023. Американська

торговельна палата. URL: https://chamber.ua/wp-content/uploads/2023/09/AmCham-Citi-Survey_Doing-...;

54 П'ятницька Г.Т., Григоренко О.М., Черв'як О.П. Проблеми фінансового менеджменту малих підприємств України у довоєнний та воєнний час. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку*. 2022. С. 32–35.

55 Панухник О., Голич Н. Погляд на категорію «малий бізнес» у призмі сучасного бачення та європейських підходів. *Галицький економічний вісник*. 2019. Т. 58, № 3. С. 90-97.

56 Папаїка О.О. Державне регулювання макроекономічного середовища: національні особливості та світовий досвід *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип 33. С. 11-15.

57 Пархоменко О. С., Ярмош О. В. Перспективи та інструменти розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2017. №9. С.101-105.

58 Підприємництво. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗ, 2018. ч. 2. 228 с.

59 Підприємництво. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О.В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2018. ч. 1. 241 с.

60 Підтримка малого і середнього бізнесу в Україні. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL : <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva>.

61 Пілевич Д. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. Вип. 3(27). С. 110-22,

62 Податковий кодекс України/ URL: https://ips.ligazakon.net/document/T10_2755?an=21397&ed=2020_08_01

63Понад 300 тисяч нових ФОПів відкрилося у 2023 році. Опендатабот.
URL: <https://opendatabot.ua/analytics/foconomics-2023-12>

64Портал для підприємців. Банківські продукти URL:
https://sme.gov.ua/program_type/kredytни-programy-za-pidtrymky-mizhnarodnyh-finansovyhorganizatsiij/.

65Програма «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%». URL:
<https://bdf.gov.ua/uk/programa-dostupnyi-finansovyi-lizyng-5-7-9>.

66Програми підтримки підприємців URL:
<https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=5dee0c19-31f9-4a56-9f86-c05dc322cbb4&tag=ProgramiPidtrimkiPidprimtsiv>.

67 Разом вистоїмо: Європейський Союз підтримує малі та середні підприємства України під час повномасштабної російської війни URL:
<https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

68Регіональний бізнес в Україні: досвід, можливості та перешкоди. Київстар Бізнес. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/regionalnij-biznes-v-ukrayini-dosvid-m...>

69Ринок праці оживає: у січні зростали зарплати, кількість шукачів і конкуренція. Work.UA. URL: <https://www.work.ua/articles/analytics/3234>

70Річні підсумки аналізу показників національного ринку праці у 2023 році. Національне агентство кваліфікацій.URL: <https://nqa.gov.ua/news/ricni-pidsumki-analizu-pokaznikiv-nacionalnogo-...>

71Сенишин О. С., Горинь М.О. Державне регулювання економіки : навч. посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014. 334 с.

72Стан та перспективи МСБ в Україні. Результати дослідження. URL:
<https://cid.center/state-and-prospect-of-msb-in-ukraine-resul/>

73Статистична інформація. Діяльність підприємств. Державна служба статистики України: вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

74 Степаненко С. В. Державне регулювання процесів соціально-економічного розвитку в Україні: монографія. Харків: Вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2015. 300 с.

75 Стешенко О. О. Державне регулювання розвитку малого бізнесу в сучасних умовах. *Приазовський економічний вісник: Класичний приватний університет*. 2018. Вип. 3(08). С. 82–88.

76 Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2017-p#n8>.

77 Гарнавська О.Б. Особливості державного регулювання в умовах трансформації економіки України. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*. 2016. Т 18 - № 2 (69). С 230-233.

78 Тимощук В., Ціх Г.В. Проблеми малого та середнього бізнесу в Україні у воєнний час. Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Трансформація бізнесу для сталого майбутнього: дослідження, діджиталізація та інновації». 2022. С. 183–184.

79 Токмакова І. В., Панченко Н. Г., Кургузова М. Ю. Розроблення антикризової стратегії підприємства в умовах цифрової трансформації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2021/2022. № 76-77. С. 70-80.

80 Толстова А.В. Роль державного регулювання в процесі детінізації економіки України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. №40. С. 303- 306

81 Тофанюк О.В. Зінчук А.С. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 33. - С.159-165.

82 Турецков Т. Є. Державне регулювання малого та середнього підприємництва в умовах європейської інтеграції: регіональний аспект : дис. ...канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / Донецький держ. ун-т упр. К., 2020. 299 с.

83 Турчак В. В. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. *Молодий вчений*. 2013. № 1(01). С. 39-44

84Український бізнес втрачає оптимізм у середньостроковій перспективі – опитування ІЕД. URL: <http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=7516>

85Фахівців яких професій найбільше шукають на ринку праці. Olx. URL: <https://blog.olx.ua/34557/fahivciv-jakih-profesij-najbilshe-shukajut-na...>;

86Фролова Н.Л. Перспективні вектори розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. №86. С. 131-140.

87 Цуканов Ю. Основні підходи до розуміння категорії «ризик»: тези доповідей. Матеріали 84-ї студентської науково-технічної конференції (11 - 14 грудня 2023р. м. Харків). Харків: УкрДУЗТ. 2023. С. 384-385.

88Чинники і тренди економічного зростання в Україні: колективна монографія / за ред. д-ра екон. наук М.І.Скрипниченко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів НАН України». Електрон. дані. К., 2018. 386 с.

89 Diandra, Didip, and Ahmad Azmy. «Understanding definition of entrepreneur-ship». *International Journal of Management, Accounting and Economics* 7.5 (2020): 235-241

90 Hopwood B., Mellor M., O'Brien G. Sustainable development: Mapping different approaches. *Sustainable Development*. 2005. № 13(1). P. 38–52.

91 Per, Frederic Delmar, and Johan Wiklund. Entrepreneurship as growth: growth as entrepreneurship. *Strategic entrepreneurship: Creating a new mindset*(2017): 328-342.

92 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка» / укладачі: В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, І. Л. Назаренко. - Харків: УкрДУЗТ, 2023. - 63 с.

93 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності /Козар Л.М. [та ін.]; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДУЗТ, 2018. 54 с.